

Організація проведення оцінки відповідності РН-метрів в органі сертифікації

Віткін Л. М.

доктор технічних наук,
професор кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: Vitkin@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-0731-1333

Шмигльова О. В.

здобувачка освітньої програми МЕН/ЯСС-21 м-з,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: ShmyhlovaOV@krok.edu.ua

Актуальність дослідження. Глобалізація світового ринку обумовила необхідність вирішення проблеми взаємного визнання результатів оцінювання відповідності продукції та послуг. Вільне переміщення товарів можливе за умови гармонізації технічної документації, яку Україна мала здійснити відповідно до європейської та міжнародної систем. Саме технічні регламенти спрямовані на досягнення захисту людей, тварин і довкілля від ризиків негативного впливу всіх видів.

Поточне співробітництво України та ЄС у сфері технічного регулювання проводиться в рамках чинного Порядку денного асоціації Україна-ЄС, спільних проектів причетних відомств України та окремих держав ЄС. Загальною метою цього співробітництва є зближення законодавчої бази України у сфері технічного регулювання до вимог ЄС та СОТ.

Оцінка відповідності засобів вимірювань це процес доведення того, що визначені вимоги, які стосуються засобів вимірювальної техніки, були виконані. Метою оцінки відповідності є гарантування якості та безпеки ЗВТ її кінцевим споживачам, а також допомога у здійсненні свідомого вибору.

Процедури оцінки відповідності повинні бути пропорційні рівню ризиків, які виникають у результаті невідповідності продукції встановленим вимогам.

Об'єктом дослідження є процедури оцінки відповідності РН-метрів лабораторних в органі сертифікації.

Предметом дослідження є процеси та методи діяльності органу сертифікації у сфері оцінки відповідності РН-метрів лабораторних та шляхи її вдосконалення.

Метою дослідження є аналіз діяльності органу сертифікації з оцінки відповідності РН-метрів лабораторних та розробка заходів, спрямованих на її вдосконалення.

Для досягнення мети дослідження в роботі ставилися такі завдання:

- провести аналіз законодавчої та нормативної бази оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ;
- провести аналіз фінансово-господарської діяльності органу сертифікації, організаційної структури та її елементів; аналіз системи якості в аспекті надання послуг з оцінки відповідності РН-метрів лабораторних;
- провести аналіз діяльності органу сертифікації з оцінки відповідності РН-метрів лабораторних;
- вивчити заходи та напрями вдосконалення діяльності органу сертифікації з оцінки відповідності РН-метрів лабораторних.

Інформаційна база досліджень. Актуальні проблеми в напрямку аналізу проведення

оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ в організаціях розглядалися в працях: Б. П. Громовика, Т. Г. Groшового, О. П. Гудзенка, С. М. Коваленка, К. Л. Косяченка, Л. М. Віткіна, З. М., О. М. Величка, К. Исикава, та ін.

Методологія дослідження. При вирішенні завдань у роботі використовували загальногалузеві та специфічні методи дослідження. Використано такі наукові методи як системний підхід, процесний підхід, організаційно-управлінський аналіз. Під час аналізу діяльності органу сертифікації використовувались специфічні методи, а саме: метод SWOT- аналізу, методи факторного аналізу, методи імітації інформаційного моделювання при розробленні управлінських процесів на підприємстві.

Етапи та результати дослідження. На першому етапі досліджували законодавчу та нормативно-правову базу оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ в Україні.

Оцінка відповідності ЗВТ ґрунтується на принципах «Глобального підходу», який передбачає:

- введення модулів для окремих фаз оцінки відповідності;
- всеохоплююче застосування стандартів ISO EN серії 9000, EN серії 45000 і ISO/ IEC 17000;
- дослідження засобів для зменшення відмінностей в розвитку інфраструктури забезпечення якості в Співтоваристві.

На другому етапі досліджували діяльність органу сертифікації з оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ.

РН-метри лабораторні належать до законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки. Тому ця схема застосовується і до РН-метрів лабораторних.

Технічними регламентами визначено процедури або частини процедури оцінки відповідності ЗВТ у вигляді певних модулів.

Вибір процедури (модуля, або комбінації модулів) здійснює замовник.

При виборі процедури необхідно усвідомлювати, що деякі модулі (наприклад модуль D або F) є частиною процедури і проведенню робіт за цими модулями повинно передувати проведення оцінки відповідності РН-метрів лабораторних за модулем В та одержання сертифікату перевірки типу ЗВТ.

Відповідність РН-метрів лабораторних вимогам технічного регламенту може бути забезпечена шляхом застосування гармонізованих стандартів або технічних специфікацій, посилення на які містяться у відповідному технічному регламенті.

Завершальний етап дослідження був присвячений основним напрямкам вдосконалення процедур оцінки відповідності РН-метрів лабораторних в органі сертифікації.

Необхідні дії для підвищення ефективності діяльності у сфері оцінки відповідності РН-метрів лабораторних включають: визначення форми організації роботи (як окремого процесу або вдосконалення для кожного процесу); створення експертної групи, яка проаналізує необхідну інформацію та розробить відповідні висновки; визначення послідовності дій щодо вдосконалення процесів; постановка цілей для вдосконалення; розробка коригувальних та попереджувальних дій щодо процесів, що підлягають удосконаленню; подання до Координаційної ради розроблених пропозицій щодо коригувальних та попереджувальних дій для вдосконалення; організація та здійснення цих дій; оцінка ефективності реалізованих дій; підготовка звітів про результати проведених дій.

Процес оцінки відповідності РН-метрів лабораторних постійно вдосконалюється. План заходів щодо вдосконалення процесу оцінки відповідності може включати:

1. Розробку низки документів системи управління, що використовуються для організації робіт з оцінки відповідності РН-метрів лабораторних.
2. Вдосконалення переліку вимог до ТД РН-метрів лабораторних, що подаються на ОВ.
3. Вдосконалення процедури експертизи документації, що подається замовником на ОВ.
4. Вдосконалення процедури відбору та ідентифікації зразків ЗВТ для випробувань.

Теоретична значущість дослідження полягає у аналізі законодавчої та нормативно-правової бази оцінки відповідності ЗР ЗВТ в Україні та за кордоном, а також аналіз діяльності органу сертифікації з оцінки відповідності РН-метрів лабораторних.

Практична значущість результатів дослідження. Метою оцінки відповідності є гарантування безпеки та якості ЗВТ її кінцевим споживачам, а також допомога їм у здійсненні свідомого вибору. Таким чином, ринок накладає на виробників зобов'язання завірення покупця в якості його продукції за допомогою третьої сторони. Практичне значення результатів дослідження полягає у визначенні напрямків та шляхів щодо удосконалення процедур оцінки відповідності РН-метрів лабораторних в органі сертифікації та напрацюванні практичних рекомендацій щодо цього удосконалення. Розроблені методики забезпечення якості на етапах проектування та розробки процесів обслуговування лабораторних РН-метрів, статистичного контролю якості, форм і методів роботи із замовниками призведуть до позитивної динаміки роботи органу сертифікації з оцінки відповідності РН-метрів лабораторних, а також обумовлять позитивну динаміку виконання обсягів робіт органу сертифікації з оцінки відповідності РН-метрів лабораторних та динаміку їх продуктивності праці.

Ключові слова: оцінка відповідності, законодавчо регульовані ЗВТ, РН-метри лабораторні, органи сертифікації.

Список використаних джерел

1. Віткін Л. М., *Світовий досвід та стратегія розвитку систем технічного регулювання. // Стандартизація, сертифікація, якість.*-2013.-№ 4.-С. 3-11.
2. Державне підприємство «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (ДП «Укрметртестстандарт»). Режим доступу: <http://www.ukrctsm.kiev.ua/>
3. ДСТУ ISO/IEC 17000:2007 *Оцінювання відповідності. Словник термінів і загальні принципи (ISO/IEC 17000:2004, IDT).*
4. ДСТУ ISO/IEC 17065:2012 *Оцінка відповідності-Вимоги до органів, що сертифікують продукцію, процеси та послуги (ISO/IEC 17065:2012, IDT).*
5. Європейський комітет з стандартизації. Режим доступу: <https://www.cen.eu/>
6. Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність». Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1314-18/>
7. Технічний регламент законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/94-2016-n/>